ACN-9963

R PERPUSTAKAAN UNIVERSITI MALAYA INVC..nms 2/2/02

PENDIDIKAN PELBAGAI BUDAYA: SATU TINJAUAN BUKU TEKS BAHASA MALAYSIA KBSM TINGKATAN 3

KOEK @ KUEK CHU HIANG

Laporan Penyelidikan Yang Dikemukakan Kepada
Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya Sebagai Memenuhi
Sebahagian Daripada Keperluan Untuk Ijazah
Sarjana Pendidikan

Perpustakaan Universiti Malaya
A510573392
ok

PENGHARGAAN

Saya mengambil kesempatan yang berharga ini untuk merakamkan ucapan terima kasih saya kepada pihak Kementerian Pendidikan Malaysia yang telah memberi peluang kepada saya untuk mengikuti kursus Sarjana Pendidikan di Universiti Malaya.

Ucapan terima kasih dan penghargaan yang tidak terhingga ditujukan kepada penyelia saya, iaitu Profesor Dr. Safiah Osman yang telah meluangkan masa untuk memberi tunjuk ajar, bimbingan, nasihat, dan dorongan yang amat berharga sehingga terhasilnya laporan penyelidikan ini. Keikhlasan beliau dalam menghulurkan bantuan dan galakan tidak akan saya lupakan.

Ucapan terima kasih juga ditujukan kepada kakitangan akademik Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya. Staf perpustakaan Fakulti Pendidikan, khasnya, Encik Wan Abdul Kadir Wan Dollah yang telah memberi pelbagai maklumat yang berguna semasa saya menjalankan kajian ini.

Saya juga ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Profesor Ishak Haron yang telah memberi pandangan dan kritikan yang membina terhadap penulisan saya terutamanya pada peringkat permulaan penyediaan laporan penyelidikan ini.

Tunjuk ajar dan panduan yang dihulurkan oleh Profesor Madya Dr. Marohaini Yusoff untuk memurnikan lagi penulisan ini, merupakan sumbangan yang tidak dapat saya lupakan dalam menyiapkan penulisan ini.

Tidak lupa juga ucapan terima kasih saya tujukan kepada Pengetua Sekolah Menengah Kebangsaan Pandan Jaya, Puan Fazilah Bt Ibrahim, yang telah membenarkan saya menggunakan kemudahan-kemudahan yang terdapat di perpustakaan sekolah. Kepada guru-guru Bahasa Melayu di sekolah tersebut, rakaman terima kasih yang tidak terhingga sebagai tanda penghargaan saya di atas kerjasama yang dihulurkan sepanjang kajian ini dijalankan.

Sekalung budi untuk rakan-rakan seperjuangan yang sentiasa memberi dorongan dan pandangan yang membina dalam menyiapkan laporan penyelidikan ini.

Kepada keluarga tersayang yang sentiasa memberi dorongan, telah memberi saya ketenangan untuk menyempurnakan kajian ini.

Terima kasih sekali lagi kepada semua yang terlibat dalam menyiapkan kajian ini, jasa kalian akan saya kenang sampai bila-bila. Mudah-mudahan kajian ini dapat memberi manfaat kepada pendidikan Bahasa Melayu di negara ini.

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk melihat cerminan budaya yang terdapat dalam buku teks Bahasa Malaysia KBSM Tingkatan 3. Tinjauan menjurus kepada budaya kaum Melayu, budaya kaum Cina, budaya kaum India, budaya kaum bumiputra di Sabah dan Sarawak, budaya lain-lain kaum di negara ini, dan juga budaya luar negara yang dikategorikan sebagai budaya asing.

Kajian adalah berdasarkan kepada analisis kandungan terhadap buku teks Bahasa Malaysia KBSM Tingkatan 3. Sebanyak 23 unsur budaya yang dikaji, iaitu adat, agama, bahasa, bangsa, bangunan, gender, hubungan luar, komunikasi, makanan, masalah sosial, pakaian, semangat patriotik, pekerjaan, pemikiran, pendidikan, pengangkutan, peralatan, perhiasan, seni muzik, seni sastera, seni tenun, seni ukir dan sejarah.

Soalan-soalan yang menjadi tumpuan utama dalam kajian ini ialah:

(1) Sejauhmanakah terdapat kepelbagaian budaya dalam buku teks Bahasa Malaysia KBSM Tingkatan 3 ?

(2) Sejauhmanakah terdapat keseimbangan unsur-unsur budaya pelbagai kaum dalam buku teks Bahasa Malaysia KBSM Tingkatan 3?

(3) Adakah terdapat kepelbagaian budaya dalam gambar dan ilustrasi yang terdapat dalam buku teks Bahasa Malaysia KBSM Tingkatan 3 ?

(4) Sejauhmanakah terdapat keseimbangan unsur-unsur budaya setiap kaum dalam pembahagian-pembahagian kemahiran berbahasa ?

Beberapa dapatan utama daripada kajian ini ialah:

(1) Budaya Melayu paling banyak dicerminkan dalam buku teks Bahasa Malaysia KBSM Tingkatan 3.

(2) Gambaran unsur budaya Melayu yang menyeluruh hanya kepada 4 unsur sahaja, iaitu unsur pakaian, seni sastera, pemikiran dan pekerjaan.

(3) Budaya Universal dicerminkan lebih daripada separuh berbanding dengan budaya yang lain dalam gambar dan ilustrasi.

(4) Petikan mendengar dan bertutur memberi fokus yang banyak kepada unsur seni sastera.

Kajian ini telah memberi gambaran terhadap cerminan pelbagai budaya yang terdapat dalam buku teks KBSM Tingkatan 3. Secara umumnya terdapat cerminan pelbagai budaya dalam buku teks, namun cerminan terhadap unsur-unsur budaya adalah tidak menyeluruh. Unsur yang paling banyak dicerminkan ialah unsur pakaian, manakala unsur-unsur yang lain pula tidak dicerminkan dengan menyeluruh.

ABSTRACT

Multicultural Education: A Survey Of Form 3 KBSM Bahasa Malaysia Textbooks

This study aims to scrutinise the cultural aspects reflected in Form 3 KBSM Bahasa Malaysia textbooks. A survey directed at the cultures of the Malays, Chinese, Indians, the Bumiputras of Sabah and Sarawak, various other ethnic groups in this country, as well as cultures of other countries that are categorised as foreign cultures.

Studies are based on the content analysis of Form 3 KBSM Bahasa Malaysia textbooks. As many as 23 cultural elements are studied, comprising customs, religion, language, race, buildings, gender, outside relations, communications, food, social problems, dressing, patriotism, work, thinking, education, transportation, equipment, decoration, music, literature, weaving, carving and history.

The following questions form the main focus in this study:

(1) What is the extent of cultural diversity in Form 3 KBSM Bahasa Malaysia textbooks ?

(2) What is the extent of the balance between the various ethnic groups cultural elements in Form 3 KBSM Bahasa Malaysia textbooks ?

(3) Is there any cultural diversity in the pictures and illustrations found in Form 3 KBSM Bahasa Malaysia textbooks ?

(4) What is the extent of the balance between the cultural elements of each ethnic group in regards to the divisions of linguistic skills ?

The following are several findings from this study:

(1) The Malay culture is most predominantly reflected in Form 3 KBSM Bahasa Malaysia textbooks.

(2) A comprehensive depiction of Malay cultural elements are found only in 4 elements which are dressing, literature, thinking and work.

(3) In the pictures and illustrations more than half reflect a Universal Culture over other cultures.

(4) Extracts for listening and conversing are mainly focused on elements from literature.

This study has provided a depiction of the reflections of various cultures that are found in Form 3 KBSM Bahasa Malaysia textbooks. In general there are reflections of various cultures in textbooks, although the depiction of cultural elements is not comprehensive. The element which is most often reflected is dressing, whereas other elements are not comprehensively reflected.

KANDUNGAN

		HALAMAN
PENGHARGAAN		i
ABSTRAK		iii
KANDUNGAN		vii
SENARAI JADUAL		x
SENARAI GAMBAR		xii
SENARAI ILUSTRASI		xii
SENARAI LAMPIRAN		xiii
BAB SATU:	PENGENALAN : Latar Belakang Kajian, Bahan Kurikulum, dan Peranan Buku Teks	
	Tujuan Kajian	11
	Pernyataan Masalah	16
	Soalan-Soalan Kajian	23
	Kepentingan Kajian	24
	Batasan Kajian	29
BAB DUA:	TINJAUAN KAJIAN DAN PENULISAN YANG BERKAITAN	
	Takrif Pelbagai Budaya	31
	Teori-teori Pelbagai Budaya	33
	Kajian-Kajian Yang Berkaitan	37
BAB TIGA:	METODOLOGI KAJIAN	
	Pendahuluan	47

Bahan Kajian 47

Senarai Semak Unsur-unsur Budaya 49

Pendekatan Kajian 50

Pengumpulan Data 51

Analisis Data 53

BAB EMPAT: ANALISIS DATA DAN PENEMUAN

Pendahuluan 56

Perbandingan Budaya Mengikut Kaum 57
Budaya Melayu 57
Budaya universal 62
Budaya lain-Lain 64
Budaya asing 66
Budaya Cina 68
Budaya India 70

Unsur-unsur budaya setiap kaum 72
Unsur-unsur budaya Melayu dalam buku teks 72

Unsur-Unsur budaya universal dalam buku teks 83

Unsur-unsur budaya lain-Lain dalam buku teks 94

Unsur-unsur budaya asing dalam buku teks 99

Unsur-unsur Budaya Cina dalam buku teks 102

Unsur-Unsur budaya India dalam buku teks 105

Unsur-Unsur budaya dalam ilustrasi dan gambar 107

Unsur budaya universal dalam gambar dan ilustrasi 110

Unsur budaya Melayu dalam gambar dan ilustrasi 118

Unsur budaya lain-lain dalam gambar dan ilustrasi 131

Unsur budaya Cina dalam gambar dan ilustrasi 136

Unsur budaya asing dalam gambar dan ilustrasi 139

Unsur budaya India dalam gambar dan ilustrasi 142

Perbandingan budaya antara petikan dalam buku teks 144

Petikan mendengar dan bertutur 146

Petikan membaca dan memahami 154

Petikan menulis 161

Petikan bacaan luas 167

BAB LIMA: RUMUSAN DAN KESIMPULAN

Pengenalan 175

Dapatan kajian dan Perbincangan 176

Rumusan gambaran budaya dalam buku teks 176

Rumusan budaya mengikut unsur 180

Rumusan gambaran budaya dalam gambar dan ilustrasi 188

Rumusan gambaran budaya mengikut petikan 192

Implikasi dapatan kajian 199

Cadangan penyelidikan lanjutan 201

Penutup 202

BIBLIOGRAFI 204

SENARAI JADUAL

Jadual 1 Unsur-unsur budaya mengikut kaum dalam buku teks 59

Jadual 2 Unsur-unsur budaya Melayu dalam buku teks 61

Jadual 3 Keseluruhan unsur-unsur budaya universal dalam buku teks 63

Jadual 4 Keseluruhan unsur-unsur budaya lain-lain dalam buku teks 65

Jadual 5 Keseluruhan unsur-unsur budaya asing dalam buku teks 67

Jadual 6 Keseluruhan unsur-unsur budaya Cina dalam buku teks 69

Jadual 7 Keseluruhan unsur-unsur budaya India dalam buku teks 71

Jadual 8 Peratus unsur-unsur budaya Melayu dalam Buku teks 82

Jadual 9 Unsur-unsur budaya universal dalam buku teks 93

Jadual 10 Unsur-unsur budaya lain-lain dalam buku teks 98

Jadual 11 Unsur-unsur budaya asing dalam buku teks 101

Jadual 12 Unsur-unsur budaya Cina dalam buku teks 104

Jadual 13 Unsur-unsur budaya India dalam buku teks 106

Jadual 14 Keseluruhan unsur-unsur budaya yang terdapat dalam gambar dan ilustrasi 108

Jadual 15 Unsur-unsur budaya universal dalam gambar dan ilustrasi 117

Jadual 16	Unsur-unsur budaya Melayu dalam gambar dan ilustrasi	130
Jadual 17	Unsur-unsur budaya Lain-lain Dalam gambar dan ilustrasi	135
Jadual 18	Unsur-unsur budaya Cina dalam gambar dan ilustrasi	138
Jadual 19	Unsur-unsur budaya asing dalam gambar dan ilustrasi	141
Jadual 20	Unsur-unsur budaya India dalam gambar dan ilustrasi	143
Jadual 21	Perbandingan budaya mengikut pembahagian kemahiran	146
Jadual 22	Budaya semua kaum dalam petikan mendengar dan bertutur	152
Jadual 23	Unsur-unsur budaya semua kaum dalam petikan mendengar dan bertutur	153
Jadual 24	Budaya semua kaum dalam petikan membaca dan memahami	159
Jadual 25	Unsur-unsur budaya semua kaum dalam petikan membaca dan memahami	160
Jadual 26	Budaya semua kaum dalam petikan menulis	165
Jadual 27	Unsur-unsur budaya semua kaum dalam petikan menulis	166
Jadual 28	Budaya semua kaum dalam petikan bacaan luas	171
Jadual 29	Unsur-unsur budaya semua kaum dalam petikan bacaan luas	172
Jadual 30	Keseluruhan unsur-unsur budaya yang terdapat dalam buku teks	174

SENARAI GAMBAR

Gambar 1 Buah-buahan 113

Gambar 2 Bendera Malaysia 114

Gambar 3 Pekerjaan sebagai nelayan 114

Gambar 4 Peralatan - komputer 115

Gambar 5 Pakaian - baju batik 119

Gambar 6 Pakaian - baju kebaya 119

Gambar 7 Seni ukir 121

Gambar 8 Peralatan - meriam 123

Gambar 9 Bangunan Minangkabau 125

Gambar 10 Pengangkutan - bot 127

Gambar 11 Pakaian Baba dan Nyonya 132

Gambar 12 Seni tenun 133

Gambar 13 Peralatan - raga 133

Gambar 14 Peralatan - sempoa 137

SENARAI ILUSTRASI

Ilustrasi 1 Kemeja lengan pendek 111

Ilustrasi 2 Skirt pelajar perempuan 111

Ilustrasi 3 Baju T lengan pendek 112

Ilustrasi 4 Perhiasan - emas 116

Ilustrasi 5 Pakaian - Semuntal 118

Ilustrasi 6 Pakaian - baju kurung 120

Ilustrasi 7 Makanan - tapai dan tempe 122

Ilustrasi 8	Makanan - tepung talam	122
Ilustrasi 9	Peralatan - keris	124
Ilustrasi 10	Peralatan - pukat tarik	126
Ilustrasi 11	Pekerjaan - askar	126
Ilustrasi 12	Pengangkutan - sampan	128
Ilustrasi 13	Pakaian - semuntal Sikh	131
Ilustrasi 14	Pakaian - topi mengkuang	136
Ilustrasi 15	Pakaian - topi	139
Ilustrasi 16	Pakaian Arab	140

LAMPIRAN

lampiran 1	Jadual gambar dan ilustrasi yang mengandungi unsur-unsur budaya	213
Lampiran 2	Jadual petikan mendengar dan bertutur yang mengandungi unsur-unsur budaya.	216
Lampiran 3	Jadual petikan membaca dan memahami yang mengandungi unsur-unsur budaya	219
Lampiran 4	Petikan menulis yang mengandungi unsur-unsur budaya	221
Lampiran 5	Petikan bacaan luas yang mengandungi unsur-unsur budaya	222